

Irak petrolü nereye akıyor?

Bölgesel Kürt Yönetimi, kendilerinin gelecek kurgusunu tamamen üzerinde oturdukları 3 trilyon dolarlık petrol kaynağından hareketle kuruyor. Türkiye'den bazı firmaların bölgede petrol işine girmesi, tüketicinin önüne gelen faturayı düşürmüyor.

Kemal ULUSALER

EMO Enerji Çalışma Grubu Üyesi

Kimilerinin “Eksen Kayması”, kimilerinin “Yeni Osmanlılık” olarak adlandırdığı Türkiye dış politikasındaki değişim 2010 güzü itibariyle “komşularla sıfır sorun” dan “komşularla sıfır sorun” şekline dönüşmüştü. Suriye ile ortak baraj tesisi planlanırken dostluk barajına akacak olan sular tersine akmaya başlamış, politik tutumda “U dönüşü” gerçekleştirilivermişti. Her iki dönemde de, Ortadoğu’da Sünni-Şii çatışması kurgusunun içinde bir şekilde saf tutan Türkiye, Irak’ta gerçekleştirilen Mart 2010 seçimlerinin hem öncesinde hem de dokuz aya varan Maliki Hükümeti’ne giden süreçte Irak iç politikasında aktif olarak yer almaktan imtina etmemişti. Ancak süreç planladığı biçimde gelişme göstermemiş, Nuri el Maliki ve Sadr İttifakı’na Kürt Bölgesel Yönetimi (KBY) de katılmıştı. Siyasi cephede bu gelişmeler yaşanırken, ekonomi cephesinde ise Irak için petrol ve gaz ihracı, Türkiye içinse petrol ve gaz ithali üzerinden futbol deyimiyle paslaşmalar yeni dengeler oluşturuyordu. Irak Hükümeti ile KBY arasında petrol arama, geliştirme üretim ve ihracat üzerinden zaman zaman tırmanan bir gerilim mevcuttu. Öyle ki

KBY en sonunda Eylül 2012 itibariyle Bölgeden petrol ihracatını durduracağını bile deklare etmişti. Ancak diğer taraftan Temmuz 2012 itibariyle de Türkiye üzerinden Mersin’e ilk ham petrol çıkışı başlamış bulunmaktaydı. Irak Petrol Yasası’nın henüz tasarı halinde olması ve mevcut yasalardaki boşluk KBY ile Irak Yönetimi’nin sık sık karşı karşıya gelmesine zemin hazırlıyordu. KBY kağıt üstündeki yüzde 17’lik paydan emin değildi. Irak petrol gelirleri (yıllık yaklaşık 80-85 milyar dolar) ABD Federal Rezerv Bankası’nda Irak Merkez Bankası adına bir fonda toplanıyor, tazminatlar başta olmak üzere birçok kesintiden sonra bakiyenin dağıtımı yapılıyordu. KBY için kendine düşen paydan öte, en az 3 trilyon dolarlık bir rezerv üzerinde oturuyor olma gerçeği ile gelecek kurgusu çok daha önemliydi. Ve bu nedenle on beş kadar ülkeden çeşitli şirketlerle arama, geliştirme, üretim faaliyetleri konusunda anlaşmalar imzalamıştı. Bunların içerisinde Türkiye orijinli şirketlerde yer almakta olup, Meksika Körfezi’nde yaratıkları çevre krizinden sonra rotasını Irak’a çeviren Tony Hayward, Nat Rothschild ve Mark Parris’i de içinde barındıran Çukurova Grubu’nun General Energy Plc adlı şirketi ilk sıralarda yer almaktaydı.

Yakın coğrafyamızda tüm bu gelişmeler yaşanırken; Cumhuriyet Enerji Ekim 2012 sayısı ile ilgili 1 Eylül 2012 tarihli EMO ayağı yayın kurulu toplantısında Irak’taki son gelişmeleri enerji perspektifinden değerlendiren bir yazı yazılmasını önermiştim. Her daim olduğu gibi yazıyı kaleme almak öneren kişinin üzerine kalmıştı. Yukarıda sıralanan gelişmeler zaten kafamda idi ve bunun rahatlığıyla yazıyı kaleme almayı -her zaman olduğu gibi- son günlere bırakmıştım. İyi de olmuş. 14 Eylül 2012 tarihinde, Irak Hükümeti adına müzakere heyetinde yer alan Başbakan Yardımcısı Rosh Nuri El Şaviş yaptığı açıklamada; Kürt Bölgesi’nin ulusal petrol ihracatına katkısını sürdüreceğini, Bağdat’ın da Kürt Bölgesi’nde çalışan yabancı şirketlere ödeme yapacağını söylemesi ile gündemi de yakalamış olduk.

Görülen o ki şimdilik bir uzlaşma sağlanmış durumda.

Bu uzlaşma ile beraber mevcut ittifak bir süreliğine daha KBY’nin desteği ile ayakta kalmayı sürdürecektir, Allavi-İrakiye İt-

tifakı içinse yeni arayışlar gündeme gelecek. Her iki ittifak için de belirsizlik gündemde kalmaya devam ederken ne yazık ki Irak’ta kaos ortamının sona ermesi bir başka bahara kalacak gibi görünmekte. Mevcut durumdan kendine göre artılarla çıkanlar ise, KBY ile birlikte bölgede mevzilerini güçlendiren Exxon Mobil, Chevron ve Total başta olmak üzere petrol şirketleri olacaktır.

Türkiye’ye gelince; önümüzdeki günlerin, Karamehmetler, Çalıklar, Türkerler, R. Gürler’ler, M. Sepiller’ler ve ulusaşırı ortakları için sermayelerini katmerlendireceği günlere dönüşecekken, sokaktaki sade vatandaş için akaryakıt başta olmak üzere, doğalgaza, elektriğe gelecek zamlarla nasıl başa çıkacağını kara kara düşünmeye devam edecekleri günler olacağı aşikar. Bir de; **“Irak’ta petrol ve gaz maliyetleri düşüktür, Türkiye kökenli şirketler daha fazla yer alırsa Türkiye daha ucuz enerji satın alabilir”** söylemiyle, hayal satanlar var. Bilmem ki yer misiniz?

Uzmanlar, konutlarda enerji tasarrufunun inşaatla başlaması gerektiğini vurguluyor ‘Peteğin önünü kapatmayın’

İKLİM ÖNGEL

Kış ayları yaklaşırken çıkan zam haberleri yurttaşları zamsız doğalgaz alımı için harekete geçirdi. Doğalgaz satış noktalarında ufak ufak kuyruklar oluşuyor. Az enerji tüketmek yalnızca bütçelere değil, doğanın dengesine de katkı sunuyor. Mimarlar Odası Ankara Şubesi’nden Songül Üzgün, enerji tasarrufunun binaların tasarımı aşamasında planlanması gerektiğine dikkat çekiyor.

Havaların soğumasıyla birlikte ısınma maliyetleri yeniden gündeme geldi. Doğalgazla ısınanları son günlerde çıkan zam haberleri telaşlandırmış durumda. Kış öncesi uzmanlara yakıttan ve enerjiden tasarruf etmenin yollarını sorduk.

Enerji üretimi için büyük oranda fosil kaynakların kullanıldığını söyleyen Üzgün, **“Bunlar sonsuz ve sınırsız değildir. Bu nedenle de dikkatli kullanım yalnızca bütçe için değil insanlığın ge-**

leceği içinde önemlidir” dedi. Enerjinin yüzde 35’inin binalarda tüketildiğine dikkat çeken Üzgün, **“En büyük oran binaların ısıtılmasında, soğutulmasında ve havalandırılması sırasında harcanmaktadır”** dedi. Mimarının en baştan doğru ve duyarlı bir tasarım ilkesiyle başlaması gerektiğini dile getiren Üzgün, meslektaşlarının sorumluluğuna

dikkat çekti. Üzgün, **“Binalar, arsa üzerine yerleştirilirken, binanın oturacağı yerin rüzgârdan, nemden ve güneşten etkilenme faktörleri dikkate alınmalıdır. Bu veriler doğru değerlendirilerek tasarım başlarsa binada tüketilen enerji de asgari seviyeye indirilmiş olur”** diye konuştu.

Üzgün, bina içinde sürekli kullanıl-

mayan mekânların aydınlatma ve havalandırmasında kontrollü sistem kullanılması gerektiğini kaydetti.

‘Peteğin önünü kapatmayın’

Evde yapılacak masrafsız ve küçük değişikliklerle de tasarruf sağlanabileceğini söyleyen Üzgün, aydınlatma seçimine dikkat çekti. Üzgün, **“Aydınlatma seçiminde az enerji tüketen ve daha fazla verimlilik sağlayanlar tercih edilmeli. Evlerde enkandesen ampüller yerine kompakt floresan ampüller kullanılmalı”** uyarısında bulundu. Kalorifer peteklerinin üzerine ya da önlerine peteği kapatacak herhangi bir şey konulmaması gerektiğini vurgulayan Üzgün, çalışma masaları yerleştirilirken gün ışığından en olumlu yararlanacak şeklin seçilmesi gerektiğine dikkat çekti.

